

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän maa- ja metsätalous- sekä luonnonvara-alojen koulutuksen tulevaisuus selvitys

Yhtymähallitus 06.06.2023 § 90

Valmisteltavan taloussuunnitelmakauden aikana, jo sen ensimmäisenä vuotena, tulee valmistella kokonaisselvitys luonnonvara-alan koulutuksesta, sen kehityksestä ja kehittämistarpeista. Koulutuskeskus Salpauksen Asikkalan toimipisteen toimitilaohjelman lisäksi on tullut tarve koko maa- ja metsätalousalan sekä luonnontieteiden koulutuksien tilannekuvan tarkasteluun Koulutuskeskus Salpauksessa.

Maa- ja metsätalousalan sekä luonnontieteiden koulutus, josta jatkossa käytetään termiä luonnonvara-alan koulutus, Koulutuskeskus Salpauksessa koostuu Asikkalan toimipisteessä olevasta oppimisympäristökokonaisuudesta, jossa koulutetaan opiskelijoita perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa sekä erikoisammattitutkinnoissa.

Asikkalan toimipisteessä ovat seuraavat koulutukset:

- Maatalousalan perustutkinto
- Luonto- ja ympäristöala
- Kalatalous
- Eläintenhoito.

Lisäksi Jokimaan toimipisteessä sijaitsee hevosalan koulutus, jossa koulutetaan hevostenhoitajia sekä useita hevosalan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja.

Asikkalan toimipisteen kiinteistökokonaisuus koostuu Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän ja Päijät-Hämeen maaseutusäätion omistamista kiinteistöistä. Jokimaan kiinteistöt koostuvat siten, että kuntayhtymän omistamien talli- ja maneesitilojen lisäksi Koulutuskeskus Salpaus on vuokrannut Jokimaan ravikeskuksen tiloja opetuskäyttöön.

Salpauksen Asikkalan toimipisteen vuonna 2020 valmistunut toimitilaohjelma investointisuunnitelmineen käsittelee kuntayhtymän omistamien kiinteistöjen kehittämistä ja tarvittavaa toimitilojen määrää. Lisäksi koulutus käyttää säätion omistuksessa olevia tiloja. Tämä tarvittavien resurssien kokonaisuus edellyttää kokonaisselvitystä luonnonvara-alan koulutuksesta, sen kehityksestä ja kehittämistarpeista. Investointitarpeet ovat merkittävät ja ylittävät koulutusalan tulorahoituksen ja kuntayhtymän ja muiden toimijoiden talouden kantokyvyn rajat, jos alan tulevaisuudesta ja välttämättömistä valinnoista ei ole riittävää näkemystä. Nykyinen Asikkalan toimipisteen toimitilaohjelma ei vielä ota huomioon alan koulutuksen kokonaisinvestointitarpeita riittävässä laajuudessa yli omistusrajojen.

Tilaohjelman kiinteistöjen kuntotarkastelun yhteydessä on selvinnyt, että eri-ikäisten kiinteistöjen kunto vaihtelee merkittävästi ja näin ollen osana tulevaisuuden investointiohjelmaa tulee tarkastella, mitkä kiinteistön osat ovat elintärkeitä opetuksen käyttöön. Kiinteistöjen kunto vaihtelee ja välttämättömät kuntoon liittyvät korjaustoimet vaikuttavat myös opetusjärjestelyihin.

Samassa yhteydessä tulee myös tarkastella Koulutuskeskus Salpauksen koulutuksenjärjestämisluvan mukaisten koulutuksien tilannekuvaa siten, että

tilojen sekä laitteiden ja eri tutkintojen edellyttämät lähiopetustilat ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä. Tilannekuvaa tulee tarkastella myös Koulutuskeskus Salpauksen yhteiskunnallisen ja alueellisen huoltovarmuuden sekä työelämän tarpeiden näkökulmasta. Luonnonvara-alan kehitys on tärkeä osa kestävästä kehitystä sekä biotalouden edistämistä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa.

Opetuslajohtaja Risto Salmela ja opetuslajohtaja Heikki Tuomainen esittelevät kokonaisselvityksen lähtökohtia.

Kokonaisselvityksen käynnistämisestä päätetään yhtymähallituksessa myöhemmin.

Rehtori:

Yhtymähallitus merkitsee valmistelutilanteen tiedokseen.

Päätös:

Merkittiin valmistelutilanne tiedoksi.

Yhtymähallitus 10.10.2023 § 150

Koulutuskeskus Salpauksessa tulee käynnistää kokonaisselvitys luonnonvara-alan koulutuksesta, sen kehityksestä ja kehittämistarpeista. Koulutuskeskus Salpauksen Asikkalan toimipisteen toimitilaohjelman lisäksi on tullut tarve koko maa- ja metsätalousalan sekä luonnontieteiden koulutuksen tilannekuvan tarkasteluun Koulutuskeskus Salpauksessa.

Rehtori Päivi Saarelainen ja opetuslajohtaja Risto Salmela esittelevät yhtymähallituksessa 6.6.2023 käsitellyn jälkeen selvitystyön valmisteluun tehtyjä toimenpiteitä.

Rehtori:

Yhtymähallitus päättää käynnistää Salpauksen Asikkalan toimipisteen kokonaisselvityksen.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.

Yhtymähallitus 03.06.2025 § 83
225/10.03.01/2021

Koulutuskeskus Salpauksen maa- ja metsätalous- sekä luonnonvara-alojen koulutuksen tulevaisuus selvitystyössä nostetaan esille alojen nykytilannetta ja kehittämistarpeita. Tavoite on ensi sijassa turvata Asikkalan toimipisteen kehitys ja koulutusten tuottaman osaamisen kautta alueen elinvoimaa ja

huoltovarmuutta tulevaisuuden muuttuvissa tilanteissa. Tätä varten toimitilaohjelman ohella tuli tarkastella maa- ja metsätalousalan sekä luonnontieteiden koulutusten tilannekuvaa Koulutuskeskus Salpauksessa. Salpauksen Asikkalan toimipisteen vuonna 2020 valmistunut toimitilaohjelma investointisuunnitelmineen käsittelee kuntayhtymän omistamien kiinteistöjen kehittämistä ja tarvittavaa toimitilojen määrää.

Salpauksen toimitilaohjelman lisäksi selvitystyöhön vaikuttivat keskeisesti ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutokset sekä Päijät-Hämeen alueen ennakoitu oppivelvollisten määrän lasku sekä yleinen maatilojen määrän vähentyminen ja teknologian kehittyminen. Tarkastelutasoja ovat pedagogiikan kehittyminen, uudet innovaatiot pedagogiikan toteutuksessa, työelämän muutokset eri maa- ja metsätalousalan tuotantosuunnissa, digitalisaation uudet ratkaisut sekä koulutuksen järjestäjän taloudelliset resurssit. Salpaus joutuu koulutusleikkauksista johtuen ensimmäistä kertaa vähentämään koulutustarjontaansa ja tarkastelemaan kriittisemmin toteutettavien koulutusten työllistävyyttä.

Asikkalan toimipisteen kiinteistökokonaisuus koostuu Koulutuskeskus Salpaus - kuntayhtymän ja Päijät-Hämeen Maaseutusäätiön omistamista kiinteistöistä, joissa Koulutuskeskus Salpauksen luonnonvara-alan koulutus toteutetaan.

Selvitystyössä on huomioitu Asikkalan toimipisteen asema yhtenä luonnonvara-alan toimijana alueellisesti ja valtakunnallisesti. Tällä hetkellä Suomessa on toista kymmentä aktiivista maatalousalan koulutusta tarjoavaa oppilaitosta. Tarkastelussa on huomioitu työelämän tarpeiden näkökulma, Salpauksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä alueellisen ja valtakunnallisen huoltovarmuuden takaaminen.

Työelämän muutosten lisäksi merkittävää on Asikkalan toimipisteen kiinteistöjen kunto, käyttöikä ja soveltuvuus tulevaisuuden luonnonvara-alan koulutusten tarpeisiin. Osa rakennuksista on käyttöikänsä päässä ja soveltuvat huonosti tulevaisuuden käyttötarpeisiin. Toimitilaohjelman mukaisesti tilojen määrää tulee myös kyetä vähentämään. Selvitystyössä on tarkasteltu, mitkä kiinteistöt ovat välttämättömiä tulevaisuudessa opetuksen käyttöön ja mistä voidaan luopua. Lisäksi tarkastelukohteena ovat olleet eri vaihtoehdot uusille opetuksen toteutusmalleille. Taustatietoina on käytetty mm. Asikkalan toimipisteen henkilöstön laatimia koulutusalaakohtaisia nykytilan ja tulevaisuuden tarkasteluja, taustoitusta sekä eri tahojen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta esiin nousseita oleellisia kommentteja ja näkemyksiä. Selvitystyötä varten on haastateltu useita eri yhteistyötahoja ja sidosryhmiä.

Koulutuksen tulevaisuuden näkymät ja valmistelussa olevan toimitilaohjelman tavoitteet tukevat toisiaan ja tämä tukee tilaohjelman edistämistä. Alueen kaavoitus on käynnissä yhteistyössä Asikkalan kunnan ja Päijät-Hämeen maaseutusäätiön kanssa. Samalla tulee tarkastella Salpauksen omien eri tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia ja yhteistyön tiivistämistä alueen työelämän sekä muiden oppilaitosten kanssa.

Valtionosuusrahoitus ja opiskelijavuodet ovat vähentyneet vuoden 2025 koulutusleikkauksissa erityisesti koulutuksissa, joihin ovat hakeutuneet henkilöt, joilla on aiempi tutkinto ja lisäkoulutuksen merkitystä henkilön työllistymisessä tai työmarkkinoilla pysymisessä ei voida osoittaa. Jos näihin koulutuksiin on edelleen kysyntää, voidaan näitä myydä markkinaehtoisesti Salpaus-palvelut Oy:n kautta lyhytkoulutuksina (esim. koirien trimmaukset, kalastusopas, vuokraveneen

kuljettaja). Tällöin koulutukset järjestetään asiakaslähtöisesti joustavin toteutusmallein esimerkiksi etä- ja monimuoto-opiskeluna.

Asiaa kokouksessa esittelevät rehtori Päivi Saarelainen ja opetuslajohtaja Risto Salmela.

Rehtori:

Yhtymähallitus merkitsee selvitystyön valmistelutilanteen tiedokseen ja päättää jatkaa asian valmistelua osana toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelua vuosille 2026–2028.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.